

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών»

(96/C 295/15)

Στις 30 Ιανουαρίου 1996, και βάσει του άρθρου 198 της Συνθήκης ΕΚ, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών».

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 21 Μαΐου 1996. Εισηγητής ήταν ο κ. J. Bento Gonçalves.

Κατά την 337η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 11ης Ιουλίου), η ΟΚΕ υιοθέτησε με 98 ψήφους υπέρ, και 1 αποχή την εξής γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Πρόκειται για την εξέταση ενός θέματος που παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον. Αφορά ευρύτατες περιοχές της ΕΕ είτε παράκτιες (παραθαλάσσιες) είτε απομακρυσμένες (εσωτερικές και ορεινές, αγροτικές και άλλες) και εκτείνεται σε ποικίλες περιοχές και τρίτες χώρες.

Το γεγονός αυτό επιβάλλει σε πολλές περιπτώσεις μια ανάλυση των διασυννοριακών επιπτώσεων του προβλήματος στις παράκτιες ζώνες ιδίως δε της διατήρησης του περιβάλλοντος.

Αυτή η ολοκληρωμένη προσέγγιση επιβάλλεται όμως να είναι πιο εκτεταμένη ακολουθώντας, μεταξύ άλλων, τον προσανατολισμό του εγγράφου της Επιτροπής Ευρώπης 2000+ «Συνεργασία για την Ευρωπαϊκή Χωροταξία»⁽¹⁾.

1.2. Η οικονομική ανάπτυξη των παράκτιων ζωνών επιβάλλεται να στηρίζεται σε βιώσιμα πρότυπα. Οι δυσκολίες φαίνεται να ευρίσκονται ιδίως στον προσδιορισμό και στην εναρμόνιση αυτών των προτύπων ενόψει της σύγκρουσης συμπεριφορών. Οι οικονομικός στόχος, καίτοι ουσιώδης, δεν πρέπει να προηγείται των άλλων κατά τον καθορισμό των προτύπων που θα υιοθετηθούν.

Επιδοκιμάζεται η ολοκληρωμένη προσέγγιση του προβλήματος που υιοθετείται στην ανακοίνωση της Επιτροπής, όπου τονίζεται η ανάγκη ενίσχυσης του συντονισμού σε τομείς δράσης και μεταξύ των διαφόρων βαθμίδων της εδαφικής αρμοδιότητας.

1.3. Η παράκτια ζώνη αποτελεί το σημείο επαφής μεταξύ θάλασσας και ξηράς. Από τα κοινωνικο-οικονομικά συστήματα όπου υλοποιείται αυτή η επαφή, απορρέουν θετικές επιπτώσεις (βιωσιμότητα των συστημάτων, διατήρηση του περιβάλλοντος και του τοπίου, και διατήρηση ή εμπλουτισμός των αλιευτικών πόρων και επέκταση της υδατοκαλλιέργειας) ή και αρνητικές (χειροτέρευση του περιβάλλοντος, ρύπανση των υδάτων,

υπερεκμετάλλευση των ζωνών, εποχικότητα της απασχόλησης και πλημμύρες) των οποίων οι συνέπειες πρέπει να εξετασθούν με τρόπο εμπεριστατωμένο.

1.3.1. Στις παράκτιες περιοχές εγκαταστάθηκαν παραγωγικοί παράγοντες η χρησιμοποίηση των οποίων πρέπει να καταστεί ορθολογική με σκοπό να ενισχυθεί η βιώσιμη ανάπτυξη. Πρόκειται για τουριστικές εγκαταστάσεις η χρησιμοποίηση των οποίων πρέπει να βελτιωθεί από κοινωνικής, περιβαλλοντικής και οικονομικής πλευράς ώστε να προσανατολισθούν βιώσιμες και συνεχείς δραστηριότητες που μπορεί να συμβάλουν στη δημιουργία σταθερότερης απασχόλησης.

Επιβάλλεται ακόμη να ενισχυθούν οι καινοτόμες πρωτοβουλίες στον τομέα των νέων τεχνολογιών που επιτρέπουν τον αναπροσανατολισμό των οικονομικών δραστηριοτήτων και επιφέρουν την επέκταση των ενεργειών που δημιουργούν απασχόληση.

1.3.2. Το πρόβλημα του περιβάλλοντος των παράκτιων περιοχών δεν μπορεί να απομονωθεί από τις συνέπειες που έχουν σ'αυτές η εγκατάλειψη των εδάφων και η αυξανόμενη φυγή του πληθυσμού ιδίως σε ορεινές μειονεκτικές περιοχές τις οποίες διασχίζουν υδάτινα ρεύματα.

1.4. Ο ευαίσθητος χαρακτήρας των οικοσυστημάτων των παράκτιων ζωνών θίγεται έντονα λόγω της ενέργειας εσωγενών και εξωγενών παραγόντων που προκαλούν τη χειροτέρευση των ζωνών, πράγμα που επηρεάζει τη βιοτική ποικιλία στην προοπτική της. Το τμήμα πιστεύει ότι πρωταρχικό χαρακτήρα μεταξύ των διαφόρων πτυχών του προβλήματος θα έχει η αποφασιστική υποστήριξη αυτών των οικοσυστημάτων.

1.5. Οι παράκτιες ζώνες αποτελούν γεωγραφικές ενότητες πολύ ετερογενείς που δεν είναι δυνατό να οριοθετηθούν βάσει απλών κριτηρίων που αφορούν τους πληθυσμούς και την επιφάνεια.

Οι επιπτώσεις που προέρχονται, όσον αφορά την εδαφική διατήρηση των ζωνών αυτών, από την κατασκευή ποτάμιων φραγμάτων, και θαλάσσιων αναχωμάτων ή προεξοχών, έχουν αξιόλογη σημασία στις χώρες με καταρροακτώδεις βροχές που προκαλούν διάβρωση και θέτουν σε κίνδυνο τη διαμόρφωση της ακτής, την ασφάλεια των πληθυσμών και τη βιωσιμότητα των προτύπων της ανάπτυξης και της απασχόλησης στις σχετικές εγκαταστάσεις.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 133 της 31. 5. 1995, σ. 2 και ΕΕ αριθ. C 301 της 13. 11. 1995, σ. 10.

1.5.1. Σε μερικές παράκτιες ζώνες του ατλαντικού η διάβρωση προκαλεί μια αυξανόμενη υποχώρηση της παράκτιας γραμμής και δημιουργεί έναν κίνδυνο για τις αστικές περιοχές που είναι εγκαταστημένες εκεί. Έχει σημασία επίσης να συνεκτιμηθεί η επίδραση των θυέλλων και άλλων τύπων κατακλυσμών για την ισορροπία των ζωνών αυτών.

1.5.2. Επίσης επιβάλλεται να ληφθεί υπόψη το αποτέλεσμα που προκαλείται από τη συσσώρευση ιζημάτων στις υγρές και στις παράκτιες ζώνες, τα οποία δημιουργούν φυτοπλαγκτόν και σημαντικούς ρύπους. Η εν λόγω ρύπανση παραβιάζει τη χρήση των περιοχών αυτών και οδηγεί σε εντονότερη αποξήρανση των εδάφων ή μελλοντική χρήση των οποίων απαιτεί προγραμματισμό.

Καθίσταται αναγκαίο, συνεπώς, να ληφθεί υπόψη στο πρόγραμμα επίδειξης, η εξυγίανση, η προστασία των εδάφων, η απορρύπανση, η αφαλάτωση και να εξετασθούν οι διάφορες οικονομικές χρήσεις των ιζημάτων. Η χρήση των ανακτωμένων ζωνών θα μπορούσε να κατευθυνθεί προς την παραγωγή γεωργικών ποιοτικών προϊόντων ώστε να γίνει σεβαστή η ποιότητα των εδάφων αυτών.

2. Σκέψεις διαγνωστικού χαρακτήρα

2.1. Η διακρίβωση των προβλημάτων διατυπώνεται ορθώς· αναγνωρίζεται η πρωταρχική σημασία της διατήρησης των φυσικών και περιβαλλοντικών πόρων στη διπλή επίπτωσή της δηλ. όσον αφορά τα συστατικά του πολιτιστικού και φυσικού πλούτου όσο και την βάση που είναι απαραίτητη για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη βιώσιμου χαρακτήρα των ανθρώπινων κοινοτήτων των ευρωπαϊκών παράκτιων ζωνών.

2.2. Η προσέγγιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων των παράκτιων ζωνών οφείλει να λάβει υπόψη τις επιπτώσεις τους στο δίπτυχο θάλασσα-ξηρά και να διακρίβωθεί τις συνέπειες που έχουν οι οικονομικές δραστηριότητες, που εκτυλίσσονται στους χώρους αυτούς, στις θαλάσσιες και υπερυψωμένες περιοχές, όσον αφορά τη διατήρηση της βιοποικιλίας των οικοσυστημάτων και των τοπίων.

2.3. Αναγνωρίζεται η δυσκολία κατά την οριοθέτηση και ποσοτική απεικόνιση της γεωγραφικής έκτασης αυτών των περιοχών, που περιλαμβάνουν θαλάσσιους χώρους και μέρη της υφαλοκρηπίδας. Αυτή η οριοθέτηση και ποσοτική απεικόνιση είναι όμως απαραίτητη για να καταρτισθούν πρότυπα σχεδιασμού και πλήρους εκμετάλλευσης. Όπως άλλωστε αναφέρει το έγγραφο «Τα παράκτια φυσικά συστήματα και οι ζώνες εντός των οποίων οι ανθρώπινες δραστηριότητες συνδέονται με την εκμετάλλευση των παράκτιων πόρων, μπορούν συνεπώς να επεκτείνονται ...» πολύ πέραν του εσωτερικού της ξηράς και της θάλασσας. Οποσδήποτε και επειδή υπάρχει μια έντονη αλληλεπίδραση μεταξύ θαλάσσιων προϊόντων και πόρων και του τύπου συστημάτων εκμετάλλευσης από τον άνθρωπο των γήινων πόρων, θα έχει σημασία να καθορισθούν τα όρια παρέμβασης που αντιστοιχούν τόσο όσο είναι δυνατό σε βιολογικές μονάδες ή ατομικές μονάδες εκμετάλλευσης του τοπίου.

2.3.1. Οι μορφές χρησιμοποίησης του παράκτιου χώρου (αλιεία, βιομηχανία που συνδέεται με την αλιεία και τη γεωργία, υδατοκαλλιέργεια, γεωργία, τουρισμός, τουριστικά λιμάνια,

πολεοδομία, βιομηχανία που συνδέεται συνήθως με τα λιμάνια, εξόρυξη και επεξεργασία υδρογονανθράκων και λιμενικές δραστηριότητες) προσδιορίζουν και καθορίζουν τη διατήρηση/χειροτέρευση της πολιτιστικής ταυτότητας των τοπίων αυτών των ζωνών και των πόρων που συνδέονται με αυτές, και έτσι η σχετική μελέτη πρέπει να πραγματοποιηθεί με τρόπο πλήρη και όχι μερικό.

2.3.2. Χρειάζεται ακόμη να γίνει αναφορά στις συνέπειες για το περιβάλλον, που απορρέουν από ελαττωματική εγκατάσταση βασικών μηχανισμών εξυγίανσης στις παράκτιες και ορεινές περιοχές, από λύματα των γεωργικών εγκαταστάσεων, από την κατασκευή πυρηνικών εργοστασίων παραγωγής ενέργειας και από βιομηχανίες που παράγουν ρυπογόνα και μάλιστα τοξικά κατάλοιπα κοντά σε ποτάμια και σε υγρές περιοχές.

2.4. Η ανακοίνωση της Επιτροπής περιέχει ορισμένους δείκτες σχετικά με την έκταση των παράκτιων ζωνών και τη σημασία των πληθυσμών τους.

2.4.1. Τα κριτήρια αξιολόγησης των παράκτιων ζωνών με βάση την πληθυσμιακή πυκνότητα μόλις και επιτρέπουν να διαπιστωθεί ο «παράκτιος ή χερσαίος χαρακτήρας» των χωρών της Ένωσης, αλλά δεν δίνουν ενδείξεις για την αλληλεπίδραση μεταξύ παραγωγικών δραστηριοτήτων και του τοπίου των παράκτιων ζωνών.

Αποτελούν όμως δείκτες που ενδιαφέρουν την εξέταση της χειροτέρευσης ή καταστροφής των τοπίων, της μείωσης της βιοποικιλίας και της ρύπανσης των υδάτων. Πάντως, ακόμη μια φορά τονίζεται ότι η ποικιλία αυτών των δεικτών διέπεται σε μεγάλο βαθμό από την φύση της παραγωγικής δραστηριότητας που πραγματοποιείται από τις ανθρώπινες κοινότητες όχι μόνο τις μόνιμες αλλά και εκείνες που αναπτύσσονται μακριά και επίσης από τις λιμενικές δραστηριότητες.

2.4.2. Οι επιπτώσεις που παρατηρούνται σε ένα τοπίο ή περιβάλλον δεν συνδέονται πάντοτε απευθείας με τις αιτίες και ακόμη λιγότερο μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι εκδηλώνονται αμέσως. Η κατάσταση αυτή επιτείνεται στα τοπία των παράκτιων ζωνών ως αποτέλεσμα των επιπτώσεων θαλάσσιων ή ποτάμιων μεταφορών, που προκαλούν σοβαρές ζημιές λόγω της σύμπτωσης πολλών αιτιών. Διαπιστώνονται έτσι αλληλεπιδράσεις μεταξύ των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και των προτύπων βιώσιμης ανάπτυξης που συνδέονται με αυτές.

2.4.3. Επιπλέον τα τοπία, τα οικοσυστήματα και οι επιπτώσεις στην βιοποικιλία των παράκτιων ζωνών διαφέρουν αρκετά στις χώρες της Ένωσης, ιδιαίτερα σ' εκείνες του Βορρά, κατάσταση που δεν εξετάζεται δεόντως στην έρευνα που πραγματοποίησε η Επιτροπή.

2.4.4. Έχει σημασία επίσης να διευρυνθεί το περιεχόμενο των κριτηρίων αξιολόγησης των παράκτιων ζωνών, με τη διπλή προοπτική θάλασσα-ξηρά ως συνδεδεμένα στοιχεία.

Η σημασία των παράκτιων οικοσυστημάτων, είτε από πλευράς οικονομικής είτε από πλευράς αποκλειστικώς βιολογικής, καταδεικνύουν την ανάγκη εξέτασης των χρησιμοποιητέων κριτηρίων, για τη διασφάλιση της διατήρησής τους και βελτίωση των φυσικών ιδιοτήτων τους.

2.5. Θεωρείται ορθώς διατυπωμένη η σκέψη για τις εποχιακές μεταλλαγές των πληθυσμιακών πιέσεων στα οικοσυστήματα και στα τοπία των παράκτιων ζωνών, λόγω των αρνητικών επιπτώσεων του «εντατικού τουρισμού».

Θα ήταν σκόπιμη η εξέταση αυτών των επιπτώσεων σε όλη τους την έκταση (πολιτιστική καλλιέργεια, έντονη πολεοδομία, χειροτέρευση των οικοσυστημάτων και των τοπίων και οικονομία).

3. Ανεπάρκεια συντονισμού και συνεννόησης

3.1. Διακρίβωση των υφισταμένων μέσων

3.1.1. Όπως αναφέρεται στα παραρτήματα I και II του εγγράφου της Επιτροπής υφίστανται διάφορα νομικά και οικονομικά μέσα καθώς και δυνατότητες προγραμματισμού, που αφορούν, αμέσως ή έμμεσα, τις παράκτιες περιοχές, που δεν καλύπτουν, πάντως, με τρόπο ολοκληρωμένο τις πολιτικές που πρέπει να υλοποιηθούν. Τα πολύ λίγο επιτυχή αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν με τον χάρτη των ευρωπαϊκών ακτών επιβεβαιώνουν το συμπέρασμα.

3.2. Ανεπάρκεια συντονισμού

3.2.1. Τα μεμονωμένα μέσα δεν έχουν επιτύχει τους επιδιωκόμενους στόχους και η έλλειψη συντονισμού κατά την εφαρμογή τους επιτείνει τη σαθρότητα των αποτελεσμάτων της βιώσιμης κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης αυτών των ζωνών στις πολλαπλές τους πτυχές.

3.2.1.1. Η επιτυχία μιας ολοκληρωμένης εξέτασης των περιβαλλοντικών προβλημάτων εξαρτάται από την εφαρμογή μέσων προληπτικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα που περιλαμβάνουν ιδίως:

- τη μεγαλύτερη συνεκτίμηση των προβλημάτων του περιβάλλοντος από τα διαρθρωτικά ταμεία·
- την υποχρεωτική αξιολόγηση των επιπτώσεων των σχεδίων και προγραμμάτων για το περιβάλλον·
- την υιοθέτηση ευρύτερων μέσων οικονομικής αξιολόγησης που περιλαμβάνουν το περιβάλλον και τους φυσικούς πόρους·
- το συντονισμό των κοινοτικών πολιτικών και εκείνων των κρατών μελών λαμβανομένων υπόψη των στρατηγικών για το χώρο, σκοπό να διασφαλισθεί και πραγματοποιηθεί η βιώσιμη ανάπτυξη·
- τη διασφάλιση της συνεργασίας με την κινητοποίηση, διαπαιδαγώγηση και ενημέρωση των πληθυσμών·
- τη συμμετοχή της επιστημονικής κοινότητας.

Για να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα αυτών των μέσων είναι αναγκαίο να επιτευχθεί στο ανώτατο δυνατό βαθμό ο συντονισμός των πολιτικών και των παραγόντων που έχουν την ευθύνη για την υλοποίησή τους και να σχεδιασθούν καινοτόμες νομικές μορφές που επιτρέπουν τη δημιουργία μέσων μόνιμου διαλόγου και προκαλούν την ομοφωνία με σκοπό την επίλυση ενδεχομένων διαμαχών.

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι κατά την εξέταση της πλήρους διαχείρισης των παράκτιων ζωνών επιβάλλεται να συμμετάσχουν και οι τρίτες χώρες καθώς και οι αντίστοιχες τοπικές και περιφερειακές αρχές. Η μέριμνα αυτή πρέπει να εξετασθεί στα προγράμματα της ΕΕ προς υποστήριξη τρίτων γειτονικών χωρών εφόσον τηρούν τα κοινοτικά πρότυπα.

4. Πρόγραμμα επίδειξης για την Ολοκληρωμένη Εκμετάλλευση των Παράκτιων Ζωνών

4.1. Το παρόν πρόγραμμα αποτελεί ένα πρώτο βήμα ενόψει της εφαρμογής παλαιότερων ψηφισμάτων⁽¹⁾ και αποτελεί μια ευνοϊκή εξέλιξη στον τομέα.

Γενικά το πρόγραμμα επίδειξης μπορεί να συμβάλει στον καθορισμό των στρατηγικών πλήρους διαχείρισης των παράκτιων ζωνών, λαμβανομένων υπόψη των προσανατολισμών που μνημονεύονται στο σημείο 3.2.1.1.

Τα πτωχά αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν με τις προγενέστερες πρωτοβουλίες όσον αφορά το περιβάλλον και τους φυσικούς πόρους των παράκτιων ζωνών δικαιολογούν τη σημασία του προγράμματος που προτείνει η Επιτροπή.

4.1.1. Όπως φαίνεται από την παρούσα γνωμοδότηση λόγοι συνοψίζουν και δικαιολογούν το ενδιαφέρον της ΕΕ για την επίλυση των προβλημάτων των παράκτιων ζωνών:

- α) αδυναμία λύσεως με τρόπο μεμονωμένο από κάθε κράτος μέλος των υφισταμένων προβλημάτων (φυσικός πλούτος και πολιτιστική κληρονομιά, μεταφορά ρύπων και ιζημάτων, τουριστικά ρεύματα, θαλάσσια ασφάλεια, απασχόληση και εκτός σχεδίου πολεοδόμηση·
- β) αρνητική επίπτωση ορισμένων μεγάλων πολιτικών κατευθύνσεων και δράσεων της ΕΕ και των κρατών μελών για την ισορροπία των παράκτιων ζωνών (περιορισμένοι συντονισμοί και σύγκρουση μεταξύ πολιτικών: περιφερειακή, γεωργική, μεταφορών, υδατοκαλλιέργειας, αλιευτική, ενεργειακή, περιβαλλοντική, βιομηχανική, τουριστική και λιμενική)·
- γ) πραγματοποίηση ανταλλαγών εμπειρίας και τεχνογνωσίας στο χώρο αυτών των πολιτικών·
- δ) σημαντική εμβέλεια των στόχων, λαμβανομένων υπόψη των εργασιών της οικολογικής και αρχαιολογικής έρευνας και εκείνων στον τομέα τη βιολογίας και των προγραμμάτων της επιστημονικής κοινότητας.

⁽¹⁾ Ψήφισμα της 25. 2. 1992, ΕΕ αριθ. C 59 της 6. 3. 1992 και ΕΕ αριθ. C 135 της 18. 5. 1994.

4.1.2. Το πρόγραμμα πρέπει να εξασφαλίσει τη συμμετοχή των σχετικών πληθυσμών μέσω των οργάνων και της διοίκησης τους, των λιμενικών αρχών και εκείνων που είναι υπεύθυνοι για τη θαλάσσια ασφάλεια όπως συνιστάται με σχηματικό τρόπο στον πίνακα 8 του εγγράφου της Επιτροπής.

5. Συμπεράσματα

5.1. Η Επιτροπή οφείλει να διασαφηνίσει αντικειμενικότερα το πρόγραμμα επίδειξης έχοντας υπόψη εκείνο που είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί και τις σχετικές περιοχές. Όλες οι παράκτιες περιοχές, που έχει αναγνωρίσει η Επιτροπή, πρέπει να έχουν ανάλογες ευκαιρίες για να θέσουν υποψηφιότητα.

5.2. Επιβάλλεται επίσης να καθορισθούν με τρόπο διαφανή τα κριτήρια επιλογής των παράκτιων ζωνών που θα υπαχθούν στο πρόγραμμα επίδειξης.

5.2.1. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι το πρόγραμμα πρέπει να περιλαμβάνει παράκτιες περιοχές που αποτελούν πραγματικές ποικιλίες.

5.2.2. Θα υπάρξει ενδιαφέρον για τις προτάσεις της Επιτροπής, τα γεγονότα, θετικά ή αρνητικά καθώς και τα εμπόδια των οποίων η υπερνίκηση παρουσιάζεται πió δυσχερές, που απορρέουν από την εμπειρία από την υλοποίηση των σχεδίων περιλαμβανομένης και της σύμβασης «Baie de la Rance» όσον αφορά:

- συντονισμό και διαχείριση
- συνέπειες στις διάφορες περιοχές από τα έργα που έχουν ήδη γίνει
- συμβολή και συμμετοχή της επιστημονικής κοινότητας
- βαθμοί συμμετοχής των πληθυσμών και των οργανώσεών τους
- συμβολή των τοπικών, περιφερειακών και κεντρικών αρχών
- δράσεις και συμβολή των εργαζομένων και των εργοδοτών των περιφερειών
- οικονομική ανάλυση, τόσο του κόστους των δράσεων όσο και της επίδρασης του σχεδίου κατά τη δημιουργία νέων ευκαιριών για το εμπόριο και την απασχόληση.

5.3. Στο πρόγραμμα χρειάζεται να περιλαμβάνεται προσανατολισμός για τις ενέργειες διάδοσης/πληροφόρησης και τους στόχους του ώστε να γίνει δυνατή η επίδειξη συνεργιών με παροχή κινήτρων στον εμπλεκόμενο πληθυσμό.

5.4. Στο πρόγραμμα επίδειξης επιβάλλεται να συνεκτιμηθεί η διενέργεια καινοτόμων δράσεων στους τομείς της διαπεριφερειακής συνεργασίας στις οποίες θα συμμετέχουν τόσο τα κράτη μέλη όσο και τρίτες χώρες, καθώς και στους τομείς της χωροταξίας και της πολεοδομίας.

5.4.1. Το πρόγραμμα πρέπει ακόμη να συμβάλλει ώστε η ευρωπαϊκή πολιτική για τις παράκτιες ζώνες θα γίνει πιο συνεκτική, διαφανής και αντικειμενική χωρίς να είναι λιγότερο αποτελεσματική. Είναι ανάγκη να βασίζεται στην αρχή της

διόρθωσης των αιτιών της περιβαλλοντικής επιθετικότητας και στην αρχή «ο ρυπαίνων επανορθώνει» και να εντάσσει την περιβαλλοντική πολιτική των παράκτιων ζωνών στις άλλες πολιτικές για την περιφερειακή ανάπτυξη.

5.4.2. Το πρόγραμμα πρέπει ακόμη να «προκαλεί» ενέργειες που αφορούν την έρευνα και την καινοτομία, να εμπλέκει νέες τεχνολογίες, καινοτόμους δραστηριότητες και τη δημιουργία νέων τομέων απασχόλησης και νέων επαγγελμάτων σταθερής διάρκειας.

5.4.3. Ενόψει της πολλαπλότητας και ειδικού χαρακτήρα των υπό ανάπτυξη ενεργειών, τυπικών για τις παράκτιες ζώνες, στο πρόγραμμα είναι απαραίτητο να προβλέπονται επεμβάσεις όσον αφορά την κατάρτιση σε όλες τις βαθμίδες: σχολική, πανεπιστημιακή και επαγγελματική.

5.4.4. Γίνεται δεκτό ότι το πρόγραμμα επίδειξης βοηθεί στη λήψη στοιχείων για το χειρισμό και συντονισμό του θέματος με λεπτομερειακό τρόπο, πράγμα που επιτρέπει την οργάνωση τραπεζών δεδομένων σε εθνική, περιφερειακή και υπερεθνική βαθμίδα που υποστηρίζουν την εφαρμογή στρατηγικών για βιώσιμες πολιτικές όσον αφορά τη χωροταξία των παράκτιων ζωνών.

5.5. Η χρηματοδότηση των δράσεων στηρίζεται στα διάφορα νομικά θεσπίσματα και οικονομικά προγράμματα που εφαρμόζονται για την λύση των προβλημάτων των παράκτιων ζωνών.

5.5.1. Η σημασία των πρωτοβουλιών αυτών δικαιολογεί των εκ μέρους του Συμβουλίου δημιουργία ενός νέου χρηματοδοτικού μέσου οριζόντιου τύπου ή στη μετατροπή του νομικού τύπου των υφιστάμενων χρηματοδοτικών μέσων σε πιο ευλύγιστα όργανα.

5.5.2. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει τη σημασία των προβλημάτων που έχουν διακριωθεί στις παράκτιες ζώνες της ΕΕ και την ανάγκη ανάληψης δράσεων καινοτόμου χαρακτήρα όσον αφορά την διαπεριφερειακή και διασυνοριακή συνεργασία. Η λύση τους απαιτεί την θέσπιση ενός σαφούς νομικού τύπου βάσει του οποίου οι νομικές και οικονομικές πτυχές του θέματος θα τυγχάνουν οριζόντιου χειρισμού.

Θεωρείται επίσης αναγκαίος ο συντονισμός μεταξύ των υπηρεσιών της ίδιας της Επιτροπής του οποίου τη σημασία τονίζει η έγκριση της πρωτοβουλίας. Η δημιουργία π.χ. μιας ομάδας Ad hoc ενδέχεται να αποτελεί καλή λύση.

Η διασαφήνιση των ανωτέρω προβλημάτων καθώς και η επάρκεια του νομικού τύπου για την εφαρμογή των χρηματοδοτικών μέσων απαιτεί την εξέταση και ενδεχόμενη δημοσίευση ειδικού κανονισμού και οδηγίας.

5.6. Το τμήμα επικροτεί το περιεχόμενο της ανακοίνωσης της Επιτροπής με το οποίο συμφωνεί και ελπίζει ότι για την πρωτοβουλία θα διατεθούν τα κατάλληλα οικονομικά μέσα ώστε να είναι επιτυχής.

Σαν βάση στις πληροφορίες που θα συλλέγουν με την υλοποίηση του προγράμματος επίδειξης, η Επιτροπή οφείλει να παρουσιάσει συγκεκριμένες προτάσεις που επιτρέπουν την εφαρμογή στρατηγικών με στόχο την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών.

5.7. Η ανακοίνωση της Επιτροπής δεν είναι πάντως πολύ φιλόδοξη ή καινοτόμος τόσο ως προς τους στόχους όσο και ως προς τους υπό διάθεση πόρους. Η ΟΚΕ την καλεί να διευρύνει τις προθέσεις της, να τις εντάξει στην στρατηγική πρόταση για τη χωροταξία και τη διαχείριση των παράκτιων

ζωνών και να ενσωματώσει και τις ορεινές και παραθαλάσσιες ζώνες.

Πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από τη συνεργασία με τις γειτνιάζουσες χώρες με κοινούς θαλάσσιους χώρους.

Βρυξέλλες, 11 Ιουλίου 1996.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Carlos FERRER

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την «Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής για τη Διατροφή που θα πραγματοποιηθεί από τις 13 έως τις 17 Νοεμβρίου 1996 στη Ρώμη»

(96/C 295/16)

Στις 9 Ιουλίου 1996, και σύμφωνα με την τρίτη παράγραφο του άρθρου 23 του Εσωτερικού Κανονισμού, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση σχετικά με την «Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής για τη Διατροφή που θα πραγματοποιηθεί από τις 13 έως τις 17 Νοεμβρίου 1996 στη Ρώμη»

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να ορίσει τον κ. Kallio γενικό εισηγητή.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά την 337η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 11ης Ιουλίου 1996) υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 95 ψήφους υπέρ, 0 ψήφους κατά και 7 αποχές.

Η επάρκεια των τροφίμων είναι καθοριστικής σημασίας για το μέλλον της ανθρωπότητας. Οι συνθήκες παραγωγής τροφίμων είναι πολύ διαφορετικές στα διάφορα μέρη της υδρογείου. Οι αναπτυσσόμενες κυρίως χώρες έχουν συνεχή προβλήματα όσον αφορά την οργάνωση της παραγωγής τροφίμων σε μόνιμη βάση.

Η πλεονασματική παραγωγή των βιομηχανικών χωρών έχει δώσει από την άλλη πλευρά εσφαλμένη εικόνα όσον αφορά την παγκόσμια κατάσταση των τροφίμων. Οι επιδοτήσεις των εξαγωγών κατέστησαν δυνατή την πρόσβαση στις παγκόσμιες αγορές των χωρών που έχουν υψηλό κόστος παραγωγής. Έως σήμερα δεν έχει δοθεί επομένως ιδιαίτερη προσοχή στην ασφάλεια των τροφίμων. Η γεωργική πολιτική έχει επικεντρωθεί σε βραχυπρόθεσμες λύσεις, στις οποίες δεν έχει ληφθεί επαρκώς υπόψη ο μακροπρόθεσμος προγραμματισμός όσον αφορά την επάρκεια τροφίμων ούτε έχει χαραχθεί πολιτική τροφίμων σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι χώρες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες αναγκάστηκαν να ζητήσουν επισιτιστική βοήθεια.

Λόγω της ταχείας μείωσης των αποθεμάτων τροφίμων στον κόσμο, η ασφάλεια των τροφίμων σε παγκόσμιο επίπεδο είναι ένα από τα σημαντικότερα θέματα της διεθνούς πολιτικής από τα οποία εξαρτάται το μέλλον της ανθρωπότητας. Από την ανεξέλεγκτη αύξηση του πληθυσμού της γης καθώς και τα παγκόσμιας κλίμακας περιβαλλοντικά προβλήματα έχει προ-

κύψει το πρόβλημα της μακροπρόθεσμης κάλυψης των οισιτιστικών αναγκών της ανθρωπότητας. Η ΟΚΕ θεωρεί άκρως σημαντικό να εξεταστούν τα προβλήματα που αφορούν την ασφάλεια των τροφίμων στην Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής για τη Διατροφή που θα πραγματοποιηθεί από τις 13 έως τις 17 Νοεμβρίου 1996 στη Ρώμη σε επίπεδο αρχηγών κρατών.

Η ΟΚΕ επιθυμεί, ενόψει της προετοιμασίας της εν λόγω διάσκεψης, να επιστήσει την προσοχή στα εξής θέματα:

1. Η διεθνής κοινότητα πρέπει να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την εξασφάλιση της παραγωγής τροφίμων σ'ολόκληρο τον κόσμο, στα πλαίσια σεβασμού, βεβαίως, των παραδοσιακών τοπικών προϊόντων.
2. Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις αρόσιμες καλλιέργειες ούτως ώστε να διασφαλιστεί η αντίστοιχη παραγωγική ικανότητα με συνεκτίμηση του φαινομένου της διαβρώσης, της καθαρότητας του αέρα και της ορθολογικής χρήσης του εδάφους.
3. Πρέπει, στο πλαίσιο της γεωργικής πολιτικής, να αναγνωριστεί το δικαίωμα κάθε χώρας για επαρκές επίπεδο ασφάλειας τροφίμων.